

Finnan vision päivitys

Riitta Peltonen & Maria Virtanen

- Finnan nykyinen visio luotiin 2019. Jo tuolloin aikaperspektiivi oli vuodessa 2030.
- Tänä vuonna suunnitellusti päivitetään visiota kaudelle 2025-2028.
- Työtä tehdään erityisesti Finna-konsortion ohjausryhmän kanssa. Myös Finna-organisaatioiden palaute on tärkeää!
- Aikataulu: tavoitteena luoda ehdotukset vision kärjiksi kesään mennessä ja julkaista päivitetty versio visiosta syksyn aikana.

Finnan nykyinen visio ja sen taustalle valitut muutosvoimat

VISIO 2025

Kulttuuri- ja tiedeaineistot osallistavasti ja älykkäästi yhteiskunnan käyttöön.

Tarjoamme parhaan käyttökokemuksen

Yhdessä saavutamme enemmän

Edistämme tiedonsaantia ja elinikäistä oppimista

PERUSTEHTÄVÄ

Finna on monipuolinen palvelukokonaisuus, joka tarjoaa kulttuuri- ja tiedeaineistoja laajasti kaikille.

Oppimisen muutokset

Tieteen tekemisen muutokset

Teknologinen kehitys

Kuluttajakäyttäytyminen

Säätelymuutokset

Väestörakenteen monipuolistuminen

Edistämme tiedonsaantia ja elinikäistä oppimista

- Luomme ratkaisuja oppimiselle ja tutkimukselle.
- Kulttuurin, tieteen ja opetuksen aineistot entistä kattavammin kaikille.
- Tarjoamme tapoja yhdistää tietoa uusiksi kokonaisuuksiksi.

Tarjoamme parhaan käyttökokemuksen

- Tarjoamme älykkäitä tapoja löytää tietoa.
- Yhdistämme eri järjestelmät saumattomaksi käyttökokemukseksi.
- Personoimme tiedonhakua turvallisella tavalla.

Yhdessä saavutamme enemmän

- Vahvistamme palvelun yhteistä kehittämistä.
- Luomme käyttäjille mahdollisuuksia osallistua tiedon tuottamiseen.

Poimintoja nykyisen vision muutosvoimien työstöstä 2019

Kaikki esitetty ei päätynyt visioon, mutta tavoitteena on antaa kuvaa, millaiset asiat 2019 olivat mietinnässä. Vuonna 2019 työstöä tehtiin osin yhdessä FinELib-konsortion ohjausryhmän kanssa, joka näkyy jonkin verran muotoiluissa.

Yleinen muutosvoima

- Oppiminen kehittyy jatkuvasti ja oppiminen kestää koko eliniän
- Oppimisympäristö laajentuu ja uudet digitaaliset työkalut antavat uusia mahdollisuuksia oppimiseen, esim. verkossa oppimisen mahdollisuudet
- Koulutusrakenteet muuttuvat samalla kun tiedon saatavuus ja välineet oppimiseen kehittyvät
- Verkostot ja yhteistyö nousevat yhä tärkeämpään rooliin, jotta voidaan tuottaa luotettavaa ja korkeatasoista tieto- ja oppimismateriaalia

Kansalliskirjaston mahdollinen rooli tulevaisuudessa

- Finna on **väylä avoimiin oppimateriaaleihin ja personoinnin kautta kaikkien henkilökohtaisen oppimisen tuki** (mm. monikielisyys, erityisryhmät) **läpi elämän***
- **Tieteellisten julkaisujen muutos avoimiksi mahdollistaa pääsyn tieteellisiin aineistoihin kaikille** (kansalaistiede / jatkuva oppiminen)
- **Opettajien materiaalien kuratointi ja opettajien yhteiskehittämisen alusta***

Yleinen muutosvoima

- Verkostoitunut tiede kasvaa yhä suurempaan rooliin
- **Avoin tiede** / innovaatiot ovat keskeisessä roolissa
- Yritysyhteistyö kasvaa yhä tärkeämpään rooliin
- **Julkaisemisen rooli ja uudet tavat kehittyvät tulevaisuudessa**
- Tieteen tulosten luotettavuus tulee varmistaa ja säilyttää

Kansalliskirjaston mahdollinen rooli tulevaisuudessa

- Tehdään aktiivisesti yhteistyötä eri toimijoiden kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti. Tulevaisuudessa kansainvälinen yhteistyö on entistä merkittävämpää.
- **Finna mahdollistaa Digital Humanities - tutkimusta ja tekoälyn hyödyntämistä tutkimuksessa esim. tarjoamalla suuremman pääsyn itse digitaalisiin aineistoihin**
- **Finna hyödyntää käyttäjäprofilointia ja tukee saman käyttäjän eri käyttötarkoitukseen sopivia profiileja (mm. täsmätiedon haku)***

Yleiset muutovoimat

- Uudet mahdollisuudet nopeuttavat **teknologian kehitystä** ja muokkaavat markkinoita/palveluita (lisätty - ja virtuaaliodellisuus, tekoäly ja koneoppiminen)
- **Personoidut tekoälylliset avustajat** lisääntyvät
- Alustaratkaisut ja laajentuva **yhteentoimivuus** kehittyvät jatkuvasti
- **Tiedon luotettavuus** nousee yhä tärkeämmäksi, kun datamäärä kasvaa
- Tietovarastot ja säilytys kehittyvät jatkuvasti, kun data voidaan varastoida tehokkaammin
- **Miten hyödynnetään kaikki relevantti data**, kun data määrä kasvaa nopeammin kuin sitä ehtii käsitellä?
- **Tekoälyn eettisyys** nousee datan käsittelyssä kriittiseksi kysymykseksi

Muuta

- **Läpinäkyvyydestä** tulee vaatimus, kun halutaan ymmärtää ja varmistaa algoritmien taustat
- Kasvava digikäyttö kasvattaa energiakulutusta, minkä vuoksi kestäviä energian tuotanto vaihtoehtoja tulee kehittää

Kansalliskirjaston alustava tavoiteltava rooli tulevaisuudessa

- Vahvistuva rooli **kulttuuriperintöön liittyvään tekoälyn kehittämisessä ja hyödyntämisessä**.
- Finnalla on keskeinen rooli KAM-sektorilla **algoritmien läpinäkyvyyden edistämässä** ja avoimen teknologian kehittämisessä.
- Finna kehittää **käyttäjäkokemuksen räätälöinnin hyödyntäen käyttäjätietoa eettisesti ja MyData periaatteita kunnioittaen**
- **AI hyödyntäminen sisällön tuontiin ja automatisoidun metadatan kehittämiseen** (vain 1% aineistoista on Finnassa)*
- Mydatan hallinnan mahdollistaminen (vieminen / tuominen)*
- mahdollistaa kaikille asiakasorganisaatioille näiden koosta riippumatta*

Yleinen muutosvoima

- Digipalveluiden **kuluttajakäyttäytymisen kehittyminen ja vaatimustason muutokset**
- **Ero kuluttajien osaamistasoissa** ja kyvyssä ymmärtää/tulkita tietoa kasvaa kehityksen myötä
- Oman personoidun **tiedon hallinta kehittyy** ja käyttäjien määrä kasvaa
- **Helppous, kokemuksellisuus ja ennakointi** nousee vaatimukseksi kuluttajalle (benchmark: Google, Amazon, Wikipedia)

Kansalliskirjaston alustava tavoiteltava rooli tulevaisuudessa

- **Digitaalinen sisältö on kilpailukykyisesti ja houkuttelevasti tarjolla eri kuluttajien tarpeisiin.** Kaikki tieto on mahdollisimman saumattomasti saavutettavissa riippumatta tietolähteistä ja aineiston sijainnista.
- **Alustojen ja palvelujen yhteentoimivuudella** luodaan mahdollisimman hyvä käyttökokemus asiakkaille.
- Finna on brändäytynyt luotettavaksi tiedonlähteeksi ja luotettavien toimijoiden aineistojen tarjoajaksi.
- **Käyttäjiä osallistetaan vahvemmin ja pyritään vahvistamaan Finnan ja käyttäjien vuorovaikutusta.***
- **Personointimahdollisuudet antavat pohjan sille että voidaan kehittää uusia palvelukonsepteja.***
- **Asiakasorganisaatioiden kanssa tehdään aktiivisesti kuratointiyhteistyötä***
- Kansalliskirjasto **mahdollistaa jatkuvan oppimisen ja osallisuuden monikieliseen tietoon.** Kulttuuriperintöaineiston tarjoaminen on osa peruspalvelua.

Yleinen muutosvoima

- **Tekijäoikeudet** ovat tärkeässä roolissa, kun tiedon avoimuus ja jakaminen yleistyy
- **GDPR** on ensimmäinen askel siinä, miten dataa säilytetään ja se tulee jatkossa kehittymään entistä tarkemmaksi ja laajemmaksi
- **Kyberturvallisuus** ei ole ollut pysynyt digi-kehityksen vauhdissa, mutta tähän tullaan keskittymään entistä enemmän tulevaisuudessa
- **Kestävä kehitys / ilmastomuutoksen hillitseminen** on globaalisti ajankohtainen asia, joka ohjaa tulevaa kehitystä
- **(oletus: lainsäädäntö hidasta ja laahaa perässä)**

Kansalliskirjaston alustava tavoiteltava rooli tulevaisuudessa

- **Finnalla on vastuullinen rooli tiedon jakamisessa ja se toimii esimerkkinä muille toimijoille.** Finna- ja FinELib palveluissa kehitetään yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa toimintatapoja.
- **Aktiivinen vaikuttaminen KAM-sektoria koskettaviin EU-linjauksiin ja niiden implementointiin** yhdessä muiden sektorin toimijoiden kanssa.
- Yhdessä vaikuttaminen mm. datan avoimuuteen ja tätä tukeviin ratkaisuihin*

Yleinen muutosvoima

- Väestörakenne monipuolistuu ja samalla käyttäjätarpeet erilaistuvat
- Käyttäjien arvomaailma nousee vahvemmin esille ja on entistä monipuolisempi

Kansalliskirjaston alustava tavoiteltava rooli tulevaisuudessa

- Palvelut ovat helppokäyttöisiä ja helposti **saatavilla kaikenikäisille taustasta tai kielitaidosta riippumatta.**
- **Palveluja voidaan räätälöidä käyttäjien tarpeiden mukaan.**
- Yhteistyö kirjastojen ja muiden toimijoiden kanssa mahdollistaa monikielisen ja laajan valikoiman eri sisältöjä.
- Digitaaliset kulttuuriperintöaineistot ovat helposti saatavissa.
- **Eri ryhmien saavutettavuus** (design for all)*
- **Kansalaisryhmien aktiivisen osallistumisen mahdollistaminen, mm. eläkeläiset, harrastajayhteisöt***

Kysymykset (Menti)

Haluamme näillä kysymyksillä täydentää aiemmin teille lähetettyä asiakaskyselyä.

Mitä visiotyöhön on kuulunut

- Kartoitettu uusia muutosvoimia taustalähteistä, kuten esim. Sitran megatrendit, opetus- ja kulttuuriministeriön alan relevantit strategiat ja selvitykset, uudet EU-aloitteet.
- Järjestetty ryhmähaastattelut visiosta Finna-konsortion ohjausryhmälle (*seuraavilla kalvoilla lyhyt yhteenveto tuloksista*).
- Tehty kysely Finnan asiakasorganisaatioille
  - Vastausprosentti kyselyyn oli osalla sektoreita heikko, joten tuloksista ei voitu vetää riittävän laadukkaita ja edustavia johtopäätöksiä. Pyrimme täydentämään tuloksia Menti-kysymyksin sektoreiden Finna-tapaamisissa.

- Kaikkia Finnan asiakassektoreita ja joitakin sidosryhmiä edustavia ohjausryhmän jäseniä haastateltiin maalikuussa .
- Taustamateriaaliksi haastatelluille annettiin Finnan nykyinen visio ja Sitran megatrendit 2023.
- Haastateltavat pitivät nykyistä Finnan visiota edelleen pääosin validina. **Käyttökokemukseen** tulee panostaa.

- Finnan roolina tukea osallisuutta kulttuuriperintöön, luotettavaan tietoon ja oppimiseen yhteiskunnassa.
- Tarve harkita, mitä kiihtynyt tekoäly-kehitys Finnan kannalta merkitsee.
- Tiedon ja aineistojen kontekstualisoinnin tai kuratoinnin merkitys Finnassa.
- Rajapintoja ja dataa korostava näkökulma Finnaan.
- Digitaalisten aineistojen (ei vain metadatan) saatavuus tärkeää Finnan kilpailukyvyn kannalta.

- Jatkamme taustalähteiden läpikäymistä.
- Vedämme yhteen sektoritapaamisista saadut menti-vastaukset ja täydennämme niillä asiakaskyselyn tuloksia (*tämän jälkeen raportti saatavilla*).
- **Ohjausryhmä käsittelee visiota työpajassaan kesäkuun alussa.**
- Vedämme kaiken työn yhteen ja tavoitteena on, että syksyn alussa meillä olisi päivitetyt vision kärjet selvillä.
- Syksyllä visiosta tuotetaan lopullinen viestittävä versio

Kiitos!

Finna-posti @helsinki.fi

Kansalliskirjasto
Kirjastoverkkopalvelut

#Finnafi

[@finnapalvelu](#)

[@finnafi](#)

[@finna.fi](#)

[@finna-palvelut](#)

[@finnafi](#)